

фінансових ресурсів підприємства. *Науковий вісник академія муніципального управління: Серія «Економіка»*. 2013. Вип. 2. С. 140-148.

4. Волинчук Ю. Особливості формування та використання фінансових ресурсів підприємств. *Економічний аналіз*. 2012. Вип. 11, Ч. 2. С. 96-101.

5. Гайбура Ю.А. Концептуальні засади формування фінансових ресурсів підприємств за сучасних умов. *Агросвіт*. 2020, №6. С. 14-21.

УДК 336.76.066:347.734

В.М. Лачкова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

А.С. Лачков (*ХДУХТ, Харків*)

РОЛЬ КОМЕРЦІЙНИХ РИЗИКІВ В БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Бурхливий розвиток цифрових технологій і розвиток Internet призводить до поступової втрати баками своїх специфічних ознак. Сьогодні банки все більше стають схожими на підприємства торгівлі, що призводить до створення нових для банків умов функціонування, і як наслідок, до появи нових видів ризиків.

Об'єктом нашого дослідження став такий новий вид діяльності банку комерційна діяльність і у ході дослідження ми постарались дослідити які ризики комерційної діяльності притаманні банківському сектору.

Відповідно до існуючих класифікацій ризику, комерційний ризик відноситься до групи ризиків, пов'язаних зі сферою (типом) людської діяльності, до складу якої входять також ризики політичні, наукові, медичні, фінансові, соціальні тощо. У такому контексті за походженням комерційний ризик зумовлений сферою комерційної діяльності, яка виступає і причиною, і джерелом, і об'єктом ризику.

Комерційний ризик банку має певні особливості, найбільш суттєвими, на наш погляд, є:

- характер діяльності – операції купівлі-продажу товарів (послуг);

- наслідки ризикових дій – втрати прибутку, оскільки саме прибуток виступає ключовим цільовим пріоритетом комерційної діяльності.

Характеристики невизначеності та небезпеки є загальними для всіх видів ризику і потребують не змістового уточнення щодо комерційної діяльності, а лише визначення їх специфічного прояву. Так, невизначеність у комерційній діяльності може бути пов'язана з неповнотою інформації про клієнтів, характеристики послуги або

споживчий попит; випадковістю подій, які можуть бути викликані порушеннями у термінах надання послуг або збоями у процесі їх реалізації; обмеженістю ресурсів (фінансових, трудових, матеріальних), необхідних для своєчасного та повного обслуговування клієнтів; конфліктами між клієнтами та працівниками банку, а також у самому колективі банку.

Джерелами небезпеки у комерційній діяльності, з нашої точки зору, є як внутрішнє, так і зовнішнє середовище. Внутрішнє здебільшого пов'язано із діями персоналу, які суперечать внутрішнім регламентам і правовим нормам і можуть зумовити необхідність скорочення кваліфікованих працівників, втрати фінансових, матеріальних ресурсів і навіть іміжду банківської установи.

Основними джерелами зовнішніх небезпек комерційної діяльності можуть бути також несумлінні дії, але вже з боку клієнтів; посилення конкурентної ситуації, що спричиняє додаткові витрати на утримання клієнтів, для запобігання скороченню їх кола; негативні зміни у правовій сфері, що викликають збільшення законодавчих обмежень комерційної діяльності (наприклад, через ускладнення процедур ліцензування діяльності, лімітування рівня комісійної винагороди, збільшення або підвищення податкових ставок тощо).

Узагальнюючи наведені міркування, комерційний ризик банку, з нашої точки зору, являє собою ситуативну характеристику його діяльності із продажу/надання послуг, яка відбувається в умовах невизначеності та пов'язана із імовірними втратами прибутку.

Ґрунтуючись на визначені комерційного ризику, наступним етапом дослідження має бути класифікація комерційних ризиків банку. Оскільки, питання комерційних ризиків саме банківської діяльності на сьогодні достатньо нове, теоретичною базою дослідження стали наукові розробки признаних фахівців в галузі теорії комерційних ризиків підприємств торгівлі. У науковій літературі існують декілька підходів до побудови такої класифікації, кожен з яких, з нашої точки зору, має певні вади.

Узагальнюючи отримані результати порівняльного аналізу існуючих підходів до класифікації комерційних ризиків, пропонуємо здійснювати їх групування на першому (верхньому) рівні за характером комерційних процесів. Згідно з цією ознакою, комерційні ризики банку можуть бути пов'язані із вибором додаткових банківських продуктів, їх реалізацією (сфера продажів) та післяпродажним обслуговуванням (сфера надання послуг).

Кожна з виділених груп є комплексною і охоплює, з нашої точки зору, принаймні два важливих управлінських аспекти: організацію комерційних процесів і їх здійснення.